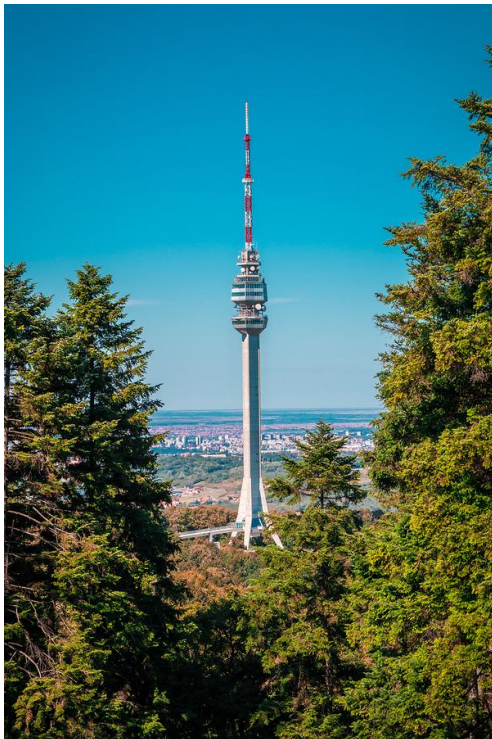

17 Minute Languages

Serbisk grammatik i korthet

Det serbisk-kyrilliska alfabetet

Till skillnad från andra **sydslaviska språk** som bulgariska, kroatiska, bosniska, makedonska och slovenska har serbiska ett **kyrilliskt alfabet**.

Även om det **latinska alfabetet** numera också används i många sammanhang kan du ofta stöta på kyrilliska när du besöker Serbien, till exempel på gatuskyltar, i tidningar och på menyer.

Här kan du se en **översikt över det kyrilliska alfabetets** transkription.

Du kan använda den som hjälpmedel medan du lär dig språket och titta tillbaks på den när du behöver, både under och efter studietiden.

Nya bokstäver

Utöver de kyrilliska teckena finns det även några andra serbiska bokstäver och bokstavskombinationer som skiljer sig från svenskan.

Du finner dessa i följande tabell:

A/ a	B/ b	C/ c	D/ d
A/ a [a]	Б/ б [b]	Ц/ ц [z]	Д/ д [d]
E/ e	F/ f	G/ g	H/ h
Е/ е [ɛ]	Ф/ ф [f]	Г/ г [g]	Х/ х [x]
I/ i	J/ j	K/ k	L/ l
И/ и [i]	Ј/ ј [i]	К/ к [k]	Л/ л [l]
M/ m	N/ n	O/ o	P/ p
М/ м [m]	Н/ н [n]	О/ о [ɔ]	П/ п [p]
R/ r	S/ s	U/ u	U/ u
Р/ р [r]	С/ с [s]	У/ у [u]	У/ у [u]
V/ v			
В/ в [w]			

Ђ/ đ	Џ/ ž	Љ/ lj	Њ/ nj
Ђ/ ђ [dj]	Ж/ ж [ʒ]	Љ/ љ [ʎ]	Њ/ њ [ɲ]
Ћ/ ć	Ї/ ĭ	Џ/ dž	Ѓ/ ģ
Ћ/ ћ [tch]	Ч/ ч [tsch]	Џ/ џ [dsch]	Ш/ ш [sch]

Vad du behöver veta om substantiv på serbiska

Varje substantiv har ett grammatiskt kön på serbiska. Det finns maskulina (m), feminina (f) och neutrum (n) substantiv.

Precis som i svenskan har serbiskan inga artiklar. Det grammatiska könet för ett substantiv kan istället utläsas direkt från dess ändelse.

Exempel:

момак/ momak (m) - ungdomen

жена/ žena (f) - kvinnan

море/ more (n) - havet

Det är bra att lära sig det grammatiska könet för ett substantiv redan när du lär dig ordet.

💡 Men oroa dig inte!

Du kan lätt lära dig känna igen könet på det serbiska substantivet.

Tumregler:

Hur känner jag igen det grammatiska könet för ett serbiskt substantiv?

- Maskulina substantiv slutar på en konsonant.

Exempel:

пољубац/ poljubac (m) – kyss

- Feminina substantiv slutar på -a.

Exempel:

књига/ knjiga (f) – bok

- Neutrum substantiv slutar på -e eller -o.

Exempel:

дијете/ dijete (n) – barn

месо/ meso (n) – kött

Naturligtvis finns det undantag från dessa regler.

Men de kan vara bra att använda i början av inläringen för att snabbt kunna matcha många vanliga substantiv till deras kön.

Plural på serbiska

Regler för pluralbildning i serbiskan		
	singular	plural
maskulina substantiv	konsonant потпис/ potpis (signatur)	-i потписи/ potpisi (signaturer)
feminina substantiv	-a жена/ žena (kvinna)	-e жен/ žene (kvinnor)
neutrum substantiv	-e/-o село/ selo (by)	-a села/ sela (byar)

Undantag vid pluralbildning av maskulina substantiv:

1. slutar på **g, h** eller **k**:

Dessa konsonantändelser ändras när ett **-i** läggs till enligt följande regler:

- **g → zi**
Exempel:
супруг/suprug – супрузи/supruzi (make – makar)
- **h → si**
Exempel:
епах/tepih – теписи/tepisi (matta – mattor)
- **k → ci**
Exempel:
језик /jezik – језици/jezici (språk – språk)

2. Vissa maskulina substantiv bildas i plural med **-ovi**.

Exempel:
град/grad – градови/gradovi (stad – städer)

3. Enstaviga maskulina substantiv som slutar på mjuka konsonanter: plural bildas med **-evi**. Denna ändelse ges också till vissa flerstaviga

pluralsubstantiv.

☞ Exempel:

čaj/čaj – чајеви/čajevi (te – teer)

течај/tečaj – течајеви/tečajevi (kurs – kurser)

4. Substantivets rot förlorar ett **“mobilt a”**.

☞ Exempel:

пас/pas – си/psi (hund – hundar)

Undantag vid pluralbildning av feminina substantiv:

Om ett feminint substantiv – i motsats till regeln i tabellen ovan – slutar på en konsonant, beter det sig som ett maskulint substantiv vid pluralbildning och får ett **-i** som tillägg.

☞ Exempel:

болест/bolest – болести/bolesti (sjukdom – sjukdomar)

ствар/stvar – ствари/stvari (sak – saker)

Undantag vid pluralbildning av neutrum substantiv:

Några (!) av de en- och tvåstaviga neutrum substantiven bildar plural med ändelsen **-na**.

☞ Exempel:

име/ime – имена/imena (namn – namn)

De 7 kasus i serbiska

1:a kasus – nominativ

Subjektet i en serbisk mening är i nominativ.

Du kan snabbt ta reda på om och var det är nominativ som används i meningen genom att se hur den besvarar kasusets frågeord.

Frågeord:

Ko/Ko? (Vem?), Шта/Šta? (Vad?)

Exempel:

Петар даје својој пријатељици Ани букет цвећа./

Petar daje svojoj prijateljici Ani buket cveća.

– Petar ger sin flickvän Ana en bukett blommor.

2:a kasus – genitiv

Frågeord:

Kora/Koga? (Vem/Vems?), Чера/Čega?(Vilkens/Vilkets?)

Genitiv på serbiska uttrycker relationen mellan olika saker: vanligtvis ägande och tidsmässiga relationer men även

rumsliga avstånd.

Därför används genitiv till exempel vid angivande av kvantiteter, tider samt personer och sakers ursprung.

Vissa temporala eller rumsliga prepositioner kommer alltid med ett genitiv. Sådana är till exempel:

- без/bez (utan)
- до/gör (tills)
- испод/ispod (nedan)
- из/iz (ur/kommer från)
- иза/iza (bakom)
- изнад/iznad (över)
- од/od (från/sedan)
- ро, поред/pored (bredvid)
- преко/preko (om/via)
- пре/pre (före)

Exempel:

Ана → Anine

Ово је цвеће Анине сестре./

Ovo je cvijeće Anine sestre.

– Det här är Anas systers blommor.

3:e kasus – dativ

Frågeord:

Коме/Kome? (Vem/Till vem?), Чему/Čemu? (Varför?)

Det indirekta objektet i en serbisk mening är i dativ.

Vissa verb indikerar dativ, till exempel:

- дати/dati (ge, skänka)
- поклањати/poklanjati (donera, skänka)
- рећи/reći (säga)
- говорити/govoriti (tala)
- купити/kupiti (köpa)
- написати/napisati (skriva)
- послати/poslati (sända)

Några prepositioner anger också användning av dativ, t.ex.:

- к/k, ка/ka (till, efter, mot)
- наdomак/nadomak (nära)
- насупрот/nasuprot (motsatt)
- према/prema (efter, mot)
- против/protiv (mot något)
- упркос/uprkos (likväl, trots)

Exempel:

Петар дарује цвеће својој пријатељици Ани./

Petar daruje cveće svojoj prijateljici Ani.

– Petar ger blommor till sin flickvän Ana.

4:e kasus – ackusativ

Frågeord:

Кога/Koga? (Vem?), Шта/Šta? (Vad?)

Det direkta objektet i en serbisk mening är i ackusativ.

Ackusativ används tillsammans med rörliga verb, till exempel:

- бацити/baciti (kasta)
- донијети/donijeti (hämta/medföra)
- отворити/otvoriti (öppna)
- возити се/voziti se (åka/resa)

Ackusativ används även med vissa prepositioner, t.ex.:

- кроз/kroz (genom)
- међу/među (bland, mellan)
- на/na (på, vid, till)
- над/nad (över)
- низ/niz (nedför, utför)

- o/o (mot)
- по/по (förbi)
- под/pod (under)
- пред/pred (framför)
- у/u (i, på)
- за/za (i)

... Exempel:

Петар дарује цвеће девојци Ани./
Petar daruje cveće svojoj devojci Ani.
– Petar ger blommor till sin flickvän Ana.

5:e kasus – lokativ

Frågeord:

О коме/O kome? (Om vem?), О чему/O чему? (Om vad?)

Lokativ kallas ibland för “lägeskasus” och finns inte längre kvar i svenska språket.

Det anger var någon eller något befinner sig, var en viss handling utförs eller hur subjektet och objektet förhåller sig till varandra avståndsmässigt.

Kasuset används därför alltid tillsammans med en

preposition.

Prepositioner som anger lokativ är till exempel:

- на/na (på, vid, till)
- у/u (i, på, med)
- при/pri (vid, intill)

... Exempel:

Анино цвеће стоји на столу./
Anino cvijeće stoji na stolu.
– Anas blommor ligger på bordet.

6:e kasus – instrumentalis

Frågeord:

С(а) ким/S(a) kim? (Med vem?), С(а) чим/S(a) čim? (Med vad?)

Instrumentalis, även kallat “medelskasus”, finns inte i det svenska språket men spelar en mycket viktig roll i många slaviska och baltiska språk.

Kasuset används för det medel, det instrument eller det subjekt med vilket en handling utförs.

Prepositioner som används med instrumentalis är till exempel:

- међу/među (bland, mellan)
- (из)над/(iz)nad (över)
- (ис)под/(is)pod (under)
- с(а)/s(a) (med)
- иза/iza (bakom, borta)

Exempel:

Ана ножем сече цвеће./

Ana nožem seče cveće.

– Ana skär blommorna med en kniv.

Петар одлази у цвећару са пријатељем./

Petar odlazi u cvečaru sa prijateljem.

– Petar går till blomsteraffären med en vän.

7:e kasus – vokativ

Det här kasuset finns inte heller på svenska.

Vokativ, eller "samtalsskasus", används på serbiska när du tilltalar en annan person direkt.

Exempel:

Ана, донио сам ти цвеће./

Ana, donio sam ti cvijeće.

– Ana, jag gav dig blommor.

De tre deklinationerna i serbiska

Serbiska substantiv deklineras på tre olika sätt, beroende på om de tillhör A-, E- eller I-deklinationen.

Du kan enkelt ta reda på vilken deklinationsgrupp ett substantiv tillhör genom att titta på dess vokaländelse i genitiv singular.

Här är en kort översikt som hjälper dig att snabbt hitta rätt:

Ändelse i genitiv singular	
maskulinum	-a
femininum	-e / -i
neutrum	-a

1:a deklination: A-deklinationen

Denna grupp inkluderar alla maskulina (m) och neutrum (n) substantiv.

Det finns dock en skillnad mellan deklinationen av maskulina och neutrum substantiv i nominativ, ackusativ och vokativ - trots att de tillhör samma deklinationsgrupp.

Nedan visas därför båda deklinationsgrupperna separat i två olika tabeller:

Kasusändelser i A-deklinationen: maskulinum		
	singular	plural
Nom.	момак/momak (killen)	момци/momci (killarna)
Gen.	момка/momka (killens)	момака/momaka (killarnas)
Dat. / Lok.	момку/momku (killen)	момцима/momcima (killarna)
Ack.	момка/momka (killen)	момке/momke (killarna)
Instr.	момком/momkom (med killen)	момцима/momcima (med killarna)
Vok.	Момче!/Momče! (Kille!)	Момци!/Momci! (Killar!)

Kasusändelser i A-deklinationen: neutrum		
	singular	plural
Nom.	мопе/more (havet)	мора/mora (haven)
Gen.	мора/mora (havets)	мора/mora (havens)
Dat. / Lok.	морѸ/moru (havet)	морима/morima (haven)
Ack.	мопе/more (havet)	мора/mora (haven)
Instr.	морем/morem (med havet)	морима/morima (med haven)
Vok.	Мопе!/More! (Hav!)	Мора!/ Mora! (Haven!)

2:a deklination: E-deklinationen

Denna grupp innefattar alla feminina substantiv som slutar på **-e** i genitiv singular. Påminnelse: Dessa är alla feminina substantiv som slutar på **-a** i nominativ.

Översikt: kasusändelser i E-deklination		
	singular	plural
Nom.	жена/ žena (kvinnan)	жене / žene (kvinnorna)
Gen.	жене/ žene (av kvinnan)	жена/ žena (av kvinnorna)
Dat. / Lok.	жени/ ženi (kvinnan)	женама/ ženama (kvinnorna)
Ack.	жену/ ženu (kvinnan)	жене/ žene (kvinnorna)
Instr.	женом/ ženom (med kvinnan)	женама/ ženama (med kvinnorna)
Vok.	Жено!/ Ženo! (Kvinna!)	Жене!/ Žene! (Kvinnor!)

3:e deklination: I-deklinationen

Denna grupp inkluderar alla feminina substantiv som slutar på **-i** i genitiv singular.

Påminnelse: Dessa är alla feminina substantiv som, i motsats till den vanliga regeln, slutar på en **konsonant** i grundform.

Översikt: kasusändelser i I-deklination		
	singular	plural
Nom. / Ack.	љубав/ ljubav (kärleken)	љубави/ ljubavi (kärlekarna)
Gen. / Vok.	љубави/ ljubavi (kärleken)	љубави/ ljubavi (kärlekarna)
Dat. / Lok.	љубави/ ljubavi (kärleken)	љубавима/ ljubavima (kärlekarna)
Instr.	љубави/ ljubavi (med kärleken)	љубавима/ ljubavima (med kärlekarna)

Vad du behöver veta om adjektiv på serbiska

Adjektiv på serbiska följer kasus, numerus (singular/plural) och genus (maskulint, feminint, neutrum) för det substantiv som de refererar till.

Hur känner du igen det grammatiska könet på ett serbiskt adjektiv?

→ Maskulina adjektiv slutar på en konsonant eller **-i**.

☞ Exempel:

велик gata/velik (m) strah – stor rädsla

→ Feminina adjektiv slutar på **-a**.

☞ Exempel:

велика нада/velika (f) nada - stort hopp

→ Neutra adjektiv slutar på **-o**.

☞ Exempel:

велико село/veliko (n) selo – stor by

Det finns två typer av adjektiv:

- deskriptiva, beskrivande adjektiv
- hänvisande, relativa adjektiv

Beskrivande adjektiv

Syftet hos deskriptiva adjektiv i en mening är att beskriva en levande varelses egenskaper eller ett föremåls karaktär mer detaljerat.

Det finns två former av dessa adjektiv, den "bestämda" och den "obestämda" formen:

- I sin bestämda form svarar dessa adjektiv på frågan "Који/ Koji?" (Vad?/Vilken?)

☞ Exempel:

Који је твој шал? Мој шал је онај зелени./

Koji je tvoj šal? Moj šal je onaj zeleni.

– Vilken halsduk är din? Min halsduk är den gröna.

- I sin obestämda form svarar dessa adjektiv på frågan "Какав/ Kakav?" (Hur?/Vilken sort?)

☞ Exempel:

Какав је сендвич? Сендвич је укусан./

Kakav je sendvič? Sendvič je ukusan.

– Hur är smörgåsen? Smörgåsen är utsökt.

De beskrivande adjektiven bildas på två sätt:

- De bestämda beskrivande adjektiven har samma kasusändelser som de possessiva pronomenen.
- De obestämda beskrivande adjektiven har samma kasusändelser som de serbiska substantiven.

För en mer detaljerad översikt och tabeller med exempel är det bra att läsa respektive områdes kapitel på hemsidan mer ingående.

Beskrivande adjektiv kan dock inte bara deklineras – de kan också jämföras, kompareras, precis som i svenskan.

Här blir det dock lättare:

I komparativ (första komparationsformen) och superlativ (andra komparationsformen) finns det inte längre någon skillnad mellan bestämd och obestämd form.

Komparationen av beskrivande adjektiv följer detta mönster:

- Komparativ (I):
Adjektivstam + **-iji** (m), **-ija** (f), **-ije** (n)
- Superlativ (II):
Prefix **naj-** + Komparativ (I)

Komparering av serbiska adjektiv med exemplet "стап/star" (gammal)			
	maskulinum стап / star	femininum стапа / stara	neutrum стапо / staro
I	старији/ stariji (äldre)	старија/ starija (äldre)	старије/ starije (äldre)
II	најстарији/ najstariji (äldst)	најстарија/ najstarija (äldst)	најстарије/ najstarije (äldst)

Det finns dock vissa oregelbundna adjektiv som inte följer denna regel. Några vanliga exempel är:

bra:

m: добар/ dobar – бољи/ bolji – најбољи/ najbolji

f: добра/ dobra – болја/ bolja – najbolja

n: добро/ dobro – боље/ bolje – najbolje

dålig:

m: лош/ loš – гори/ gori – најгори/ najgori

f: лоша/ loša – гора/ gora – најгора/ najgora

n: лоше/ loše – горе/ gore – најгоре/ najgore

stor:

m: велик/ velik – већи/ veći – највећи/ najveći

f: велика/ velika – већа/ veća – највећа/ najveća

n: велико/ veliko – веће/ veće – највеће/ najveće

liten:

m: мали/ mali – мањи/ manji – најмањи/ najmanji

f: мала/ mala – мања/ manja – најмања/ najmanja

n: мало/ malo – мање/ manje – најмање/ najmanje

Relativa adjektiv

Relativa adjektiv beskriver hur levande varelser eller föremål förhåller sig till varandra.

Relativa adjektiv härleds mestadels från substantiv genom att lägga till ändelserna **-ski, -ški, -čki, -ji, -nji** eller **-ni(h)**. För en mer djupgående översikt, se kursens fullständiga grammatik.

☞ Exempel:

градски зид/gradski zid

– satadsmuren

културних споменика/kulturnih spomenika

– kulturminnesmärkena

Relativa adjektiv deklineras på samma sätt som beskrivande adjektiv.

Här är den allmänna regeln dock enklare: de anpassar sig helt enkelt till sina respektive referensords kasus, numerus och genus.

... Exempel:

- Учим граматiku **српског** језика./
Učim gramatiku **srpskog** jezika.
– Jag lär mig det serbiska språkets grammatik.
(maskulinum/singular/dativ)
- Какав је био твој **студентски** живот?/
Kakav je bio tvoj **studentski** život?
– Hur var ditt studentliv?
(maskulinum/singular/nominativ)

En viktig och ofta använd form av relativa adjektiv är possessiva adjektiv. Även dessa bildas av substantiv.

... Exempel:

- Анин стол/Anin stol
– Anas bord
- Анина књига/Anina knjiga
– Anas bok
- Анино срце/Anino srce
– Anas hjärta

Vad du behöver veta om adverb på serbiska

Ett adverb anger platsen, tiden, sättet eller syftet hos en sats och hänvisar till ett verb, adjektiv, substantiv eller annat adverb.

I serbiskan behöver adverb inte särskiljas efter grammatiskt genus.

Adverb deklineras inte.

Adverb kompareras som adjektiv.

... Exempel:

- Плави ауто вози брзо./
Plavi auto vozi brzo.
– Den blå bilen kör snabbt.

- Бели ауто вози брже./
Beli auto vozi brže.
– Den vita bilen kör snabbare.

- Црвени ауто вози најбрже./
Crveni auto vozi najbrže.
– Den röda bilen kör snabbast.

Vad du behöver veta om verb på serbiska

Serbiska verb slutar på **-sti/ -ći** eller **-ti**.

Exempel:

бити/bitī – vara

имати/imati – ha

доћи/doći – komma

јести/jesti – äta

För att bilda tempus behöver du infinitivstammen av ett verb.
Den härleds lättast genom verbets ändelse:

- För verb som slutar på **-ti**:
Du får infinitivstammen genom att ta bort ändelsen.
- För verb som slutar på **-sti /-ći**:
Infinitivstammen motsvarar presensstammen.
I nästa avsnitt får du lära dig mer om bildandet av nutidsform på serbiska.

Presens

Presens beskriver verb i nutid.

Verben anpassas efter antal och person och bildas utefter sin konjugationsklass.

Vokalen före ändelsen i 1:a person singular visar vilken klass de tillhör.

Bildning av presens på serbiska med hjälp av exempelverb				
	гледати/ gledati (se)	скренути/ skrenuti (vända)	путовати/ putovati (resa)	говорити/ govoriti (prata)
	a -klass	e -klass	je -klass	i -klass
singular				
1:a pers.	гледам/ gled am (jag ser)	скренем/ skren em (jag vänder)	путујем/ putu jem (jag reser)	говорим/ govor im (jag pratar)
2:a pers.	гледаш/ gledaš	скренеш/ skreneš	путујеш/ putuješ	говориш/ govoriš

	(du ser)	(du vänder)	(du reser)	(du pratar)
3:e pers.	гледа/ gleda (han/hon/det ser)	скрене/ skrene (han/hon/det vänder)	путује/ putuje (han/hon/det reser)	говори/ govori (han/hon/det pratar)
plural				
1:a pers.	гледамо/ gledamo (vi ser)	скренемо/ skrenemo (vi vänder)	путујемо/ putujemo (vi reser)	говоримо/ govorimo (vi pratar)
2:a pers.	гледате/ gledate (ni ser)	скренете/ skrenete (ni vänder)	путујете/ putujete (ni reser)	говорите/ govorite (ni pratar)
3:e pers.	гледају/ gledaju (de ser)	скрену/ skrenu (de vänder)	путују/ putuju (de reser)	говоре/ govore (de pratar)

Du kan enkelt härleda presensstammen, som behövs för de andra tempusformerna, genom att separera ordet före den vokal som anger klassen.

☺ Exempel:

i-klass I: говорим/ govorim (jag talar, säger)

Presensstam: говор- /govor-

Presensform av verbet "biti" (vara)

Ett av de viktigaste verben på serbiska är, liksom på svenska, verbet "att vara", på serbiska "biti".

Det bildas på följande sätt:

ја сам/ја sam – jag är

ти си/ti si – du är

он, она, оно је/он, она, оно је – han, hon, det är

ми смо/mi smo – vi är

ви сте/vi ste – ni är

они, оне, она су/oni, en, она су – de (m, f, n) är

Negerade former:

ја нисам/ја nisam – jag är inte

ти ниси/ti nisi – du är inte

он, она, оно није/он, она, оно није – han, hon, det är inte

ми нисмо/mi nismo – vi är inte
 ви нисте/vi niste – ni är inte
 они, оне, она нису/oni, one, ona nisu – de (m, f, n) är inte

Aspekten av serbiska verb

Att förstå aspekt är grundläggande för att förstå det serbiska språket.

Aspekten beskriver ur vilket perspektiv en talare ser på en händelse.

Med aspekten av ett verb kan en talare beskriva hur något händer.

På serbiska skiljs en oavslutad aspekt från avslutad aspekt.

Oavslutad (imperfekt) aspekt:	Avslutad (perfekt) aspekt:
Nyckelord: återkommande	Nyckelord: Nu!
Fokus: Historik	Fokus: Resultat
händer återkommande/ fortsätter	händer en gång
Марко продаје ауто./ Marko prodaje auto. – Marko säljer bilar.	Марко је брзо продао свој стари ауто./ Marko je brzo prodao svoj stari auto. – Marko sålde sin gamla bil snabbt.

De viktigaste tempusen i serbiskan

Att bilda perfekt particip

Infinitivstam + ändelse

m:	-o/-o (sing.)	-ли/-li (pl.)
f:	-ла/-la (sing.)	-ле/-le (pl.)
n:	-ло/-lo (sing.)	-ла/-la (pl.)

Exempel:

ја сам учила/ ја sam učila
– jag lärde mig (f)

Att bilda perfekt

“biti” (vara) i presens + particip

Exempel:

ја сам ишла/ ја sam išla
– jag gick (f)

Att bilda preteritum (exempel med verbet "biti" (vara))

ја сам био, била/ ја sam bio(m), bila (f)
– jag har varit

ти си био, била/ ти si bio (m), bila (f)
– du har varit

он је био, била/ он je bio (m), bila (f)
– han, hon, det har varit

ми смо били, биле/ ми smo bili (m), bile (f)
– vi har varit

ви сте били, биле/ ви ste bili (m), bile (f)
– ni har varit

они су били, биле/ они su bili (m), bile (f)
– de har varit

Att bilda pluskvamperfekt

"biti" (vara) i perfekt + perfekt particip

Exempel:

ja sam bio išao (m)

ja sam bila išla (f)

– Jag hade gått

Att bilda futurum

"htjeti" i presens + infinitiv av verbet

Exempel:

ja ћу учити/ ja ću učiti – jag ska/kommer att lära mig

Nutid av verbet "htjeti" (ska/kommer att):

Detta verb behövs för att bilda futurum på serbiska, eftersom det uttrycker en avsikt att göra en handling som ännu inte har påbörjats.

ja ћу/ ja ću – jag ska/kommer att

ти ћеш/ ti ćeš – du ska/kommer att

он, она, оно ће/ på, ona, ono će

– han, hon, det ska/kommer att

ми ћемо/ mi ćemo – vi ska/kommer att

ви ћете/ vi ćete – ni ska/kommer att

они, оне, она ће/ oni, one, ona će – de ska/kommer att

Vad du behöver veta om pronomen på serbiska

Personliga pronomen

Personliga pronomen anger de personer som är inblandade i en handling eller situation i meningen.

Personliga pronomen används mycket mer sällan på serbiska än på germanska språk som engelska och svenska.

I en normal mening brukar det personliga pronomenet inte nämnas, eftersom det framgår av verbformen vem som avses. Det används därför endast för att betona personen i en handling.

Serbiska personliga pronomen	
singular	plural
ja/ja (jag)	ми/mi (vi)
ти/ti (du)	ви, Ви/vi, Vi (ni, du (artigt))
он, она, оно/он, она, оно (han, hon, det)	они, оне, она/oni, one, ona (de (m, f, n))

Possessiva pronomen

Precis som i svenskan använder serbiskan possessiva pronomen för att markera innehav och ägande.

De får olika ändelser beroende på referensordets grammatiska genus.

Serbiska possessiva pronomen			
maskulinum	femininum	neutrum	översättning
мој/мој	моја/моја	моје/моје	min
твој/tvoj	твоја/tvoja	твоје/tvoje	din
његов/ његов	његова/ његова	његово/ његово	hans, hennes, dess
њен/њен	њена/њена	њено/њено	hans, hennes, dess
наш/наш	наша/наша	наше/наше	vår

ваш/vaš	ваша/vaša	ваше/vaše	er
ЊИХОВ/ njihov	ЊИХОВА/ njihova	ЊИХОВО/ njihovo	deras

Exempel:

m: мој тата/ moj tata – min pappa

f: моја кућа/ moja kuća – mitt hus

n: моје село/ moje selo – min by

Demonstrativa pronomenen:

Dessa pronomen har till uppgift att visa något eller peka på något.

Serbiska demonstrativa pronomenen			
maskulinum	овај/ovaj (den här)	тај/taj (den här/där)	онај/onaj (den där)
femininum	ова/ova (den här)	та/ta (den här/där)	она/ona (den där)
neutrum	ово/ovo (den här)	то/to (den här/där)	оно/ono (den där)

Interrogativa pronomen (frågepronomen):

De viktigaste interrogativpronomenen på serbiska är:

Ко?/Ко? – Vem/Vilka?

Што?/Što? – Vad?

Какав?/Kakav? – Vilken sort?

Кад?/Када?/ Kad?/Kada? – När?

Зашто?/Zašto? – Varför?

Где?/Gdje? – Var?

Колико/Koliko? – Hur mycket?

Vad du behöver veta om meningsbyggnad på serbiska

Grundregeln för meningsbyggnad på serbiska är:

subjekt (nom.) - predikat - indirekt objekt (dat.)
- direkt objekt (ack.)

☞ Exempel:

Срђана чита узбудљиву књигу./

Srđana (subjekt) čita (predikat) uzbudljivu knjigu (objekt).

– Srđana läser en spännande bok.

Negation på serbiska

Negationer på serbiska konstrueras alltid med ordet "не/ne" (svenska: inte).

Det kommer alltid före verbet.

☞ Exempel:

Мобител не ради/

Mobitel ne radi.

– Mobiltelefonen fungerar inte.

I meningar med hjälpverb smälter "ne" samman med hjälpverbet och en ny form skapas.

☞ Exempel:

нисам учио/ нисам учила

nisam učio (m)/ nisam učila (f)

– jag lärde mig inte

Klitisk partikel på serbiska

Klitiska partiklar är enstaviga "stöddord" som har en fast plats i meningsstrukturen.

Att korrekt kunna placera ut klitiska partiklar är ett tecken på att man verkligen behärskar det serbiska språket.

Klitiska partiklar följer alltid denna ordning:

1. Först kommer frågepartikeln "li" om det är en frågesats.
2. Sedan följer de verbala partiklarna. Dessa är:
 - сам/sam, си/si, је/je, смо/smo, сте/ste, cy/su (kort form av "biti" (vara) i presens)
 - ћу/ću, ћеш/ćeš, ће/će, ћемо/ćemo, ћете/ćete (kort form av "htjeti" (vilja))
3. På tredje plats kommer pronominalpartiklarna (först i dativ, sedan i ackusativ).
4. På fjärde plats kommer den oaccentuerade formen av reflexivpronomenet "se".

☞ Exempel:

Ta ће ти добро стајати./

Ta će (2) ti (3) dobro stajati. – Det här kommer att se bra ut för dig.

Konversationskunskap

Siffror på serbiska

Här kommer en översikt över de siffror som du förmodligen kommer att använda oftast i vardagligt bruk, till exempel för att handla på marknaden eller berätta vad klockan är.

Nummerbildning på serbiska är mycket regelbunden, så vi visar dig siffrorna upp till 10 och sedan bara de steg där något förändras.

нула/ nula	0		
један, једна, једно/ jedan (m), jedna (f), jedno (n)	1	једанаест/ jedanaest	11
два, две/ dva (m/n), dve (f)	2	дванаест/ dvanaest	12
три/ tri	3	тринаест/ trinaest	13
четири/ četiri	4	двадесет/ dvadeset	20
пет/ pet	5	тридесет/ trideset	30
шест/ šest	6	четрдесет/ četrdeset	40
седам/ sedam	7	педесет/ pedeset	50
осам/ osam	8	сто/ sto	100
девет/ devet	9	сто два/ sto dva	200
десет/ deset	10	хиљада/ hiljada	1000

Tidsuttryck på serbiska

Med hjälp av de siffror du har lärt dig hittills kan du enkelt bilda tidsuttryck.

Detta följer ett enkelt mönster på serbiska. För att använda siffrorna behöver du bara tänka på följande:

- Siffran ett följs av ett substantiv i nominativ singular.
- Siffrorna två, tre och fyra följs av ett substantiv i genitiv singular.
- Siffrorna fem och högre följs av ett substantiv i genitiv plural.

Kvartstimmar anges med siffran 15 (för 15 minuter) och orden "**i**" (bokstavligen: "och") för "över" och "**do**" (bokstavligen: "till") för "i".

☞ Exempel:

Колико је сати?/Koliko je sati?

– Vad är klockan?

Сада је један сат/ Sada je **jedan sat**.

– Klockan är ett.

Сада је четири и петнаест./Sada je **četiri i petnaest**.

– Klockan är kvart över fyra.

Сада је осам сати./Sada je **osam sati**.

– Klockan är åtta.

Сада је петнаест до девет./Sada je **petnaest do devet**.

– Klockan är kvart i nio.

Veckodagar på serbiska

Om du kan klockan och veckodagarna har du redan de första grundläggande verktygen för din utlandsvistelse eller semesterresa: du kan boka möten, hitta event och evenemang och läsa och förstå tidtabeller!

Veckodagarna på serbiska	
понедељак/ ponedeljak	måndag
утора/ utorak	tisdag
среда/ sreda	onsdag
четвртак/ četvrtak	torsdag
петак/ petak	fredag
субота/ subota	lördag
недеља/ nedelja	söndag

